

ӨНЪГАН СОЛСОН ГАЗР

Ишкә гермүд болн элснд даргдсн шавр гермүд. Талжрха идгтә газрар ээлдждә идджд йовх алдгунг хош хөд, цариг газрмудар арл мет көвнъгин тәрән, ардни-шишә ургъсн үзгднә.. үзмджд уга нутг.

Арвн джил хооран Китдин деед-ар үзгт бәәсн Синцзян-Уйгурск район им бәәсмн. Эн района олн келн әмтнә кедг көдлмшн — мал өсклгн болн хуучарн газр олзлгн билә. Промышленность шинкән әкджд гарчала.

Ода эн газр таньгдш уга болджд сольгдв.

Кесг олн услур-каналмудар крестьянск газрмудар усн орв. Улан-элснә хаалгннн тәрсн модн боов. Уулин белчрәр болн голмудин көвәгьәр темснә модд болн виноградикуд ургъв.

Эн автономн района хотл-Урумчи балгъсна өөр 70 сай кубическ метр агьута ик усна боодг кегдждәнә. Эн боодг сүл джилмүдт өсджд одсн балгъсиг усн авлгънас гетлгәд, 13 гар миньгн гектар газр услх аргъ учрав.

Эн джил Синцзян-Уйгурск автономн районд тәрән-темснә 600 гар миньгн гектар газр олзлгдв. Үзм тәрлгн икдждәнә. Зут сүл хойр джилд Турфанск уездг өмннн эдждг бәәсн 18 гар миньгн гектар газр крестьянмуд олзлв.

Газрин өрин зөөр өмннн керглгдт уга бәәлә. Ода өдр болгн геологудин урмдта көдлмшин туск шин зәнъгс ирәд бәәнә. Эн өргн нутгин өрд нефтин болн чолун нүүрснә, төмр рудан болн өнъгтә металлн байн зөөртә газр олдв.

Эн олдсн ик зөөрит олзлхин төлә, Гоби гидг көдәд металлургическ завод, чолун нүүрснә шахт, маши тосхд заводмуд тосхгджд бәәнә. Эн района әмтн бәәдг газрмудар миньг гар промышленн предприятияс. крестьянмудин ургъмл болн малас гардг эдл-уш эд-бод кедг 17 миньгн бичкн мастерскоймуд бәәнә. Шин йосн тогтснас нааран энд дундлад гурв хонад шин завод, фабрик, шахт болн мастерской кегдг болв.

Дөрвн джил хооран кедсн Кармай-

ск нефтин салгуд — Китдин нефть гаргългъна нег ик гисн цутхлнн болдждәнә. Советск Союзин дөвнн Душаньцзы гидг балгъснд эн цага оборудованяр агсгдсн, нефть эд-бод кедг завод тосхгдв. Юймынь гидг районд нефть халджд гарв.

Эн автономн района промышленн продукция гарц джил болгн дундлад 28 процент икднә. Эн джилн түрүн өрәлин гарниг нидн джилә өн кемин гарцла дуньцүлхлә, 126 процент өсджд. Цө гаргългн 6,5 халван, болд гаргългн хойр холван, чолун нүүрс гаргългн гурвн холван, нефть гаргългн 2,5 холван өсджд. Гнигн промышленность, бас зөвәр осв.

Эн района әмтнә өслт чигн ик

Әмтнә өслтәс иштәгьәр газр шинрәд, ө н ъ г а н с о л я д, тәрән темснә ургъц ясрад, газрин зөөр олзлгн икдәд ирв. Урумчи гидг 80 миньгн күүтә бичкн балгъсн ода 400 миньгн күүтә, ик промышленн сәәхн балгъсн болджд өсв.

Хаалгъ тосхлн бас ик хурдар өсджд йовна. Эн районд 18 миньгн километр шоссейн хаалгъ тосхгдв. 1170 километр төмр хаалгъ деед-ар үзгүр Ланьчжоу-Синцзян гал тосхгджд бәәнә. Тер хаалгън тосхачяр 23 сай кубическ метр газр болн уул салтджд дуусв. Улдан 4.500 метр туннель малтлгъна көдлмш дуустдв. Тянь-Шаня уулд 12 туннель тосхлгъна көдлмш төгсджд йовна.

Эдл-ахун өслтиг дахад эн районд культурн революц бас кегджд йовна. Шин йосн тогтхин өмн районд бичкдүдин 23 процент сургъуль сурлг билә, ода болхла, школин насна — 80 миньгн бичкдүд 4.800 эклц школд сургъуль сурна. Эн автономн районд селәнә эдл-ахун 600 школмуд бәәнә. 47 техникумд болн ах сургъулин 9 заведеньст батгчуд сурчана.

Синцзян-Уйгурск автономн района күч-көлсчир ним ик урмдтагьәр, өргмджәгьәр көдләд уга бәәсн мөн. сулдсн газртан йоста эән болсн рар, эдн икджд көдлждәнә.

А. ПЕЛЕВИН.

Редакторин дарум **Б. Б. ДОРДЖИЕВ.**